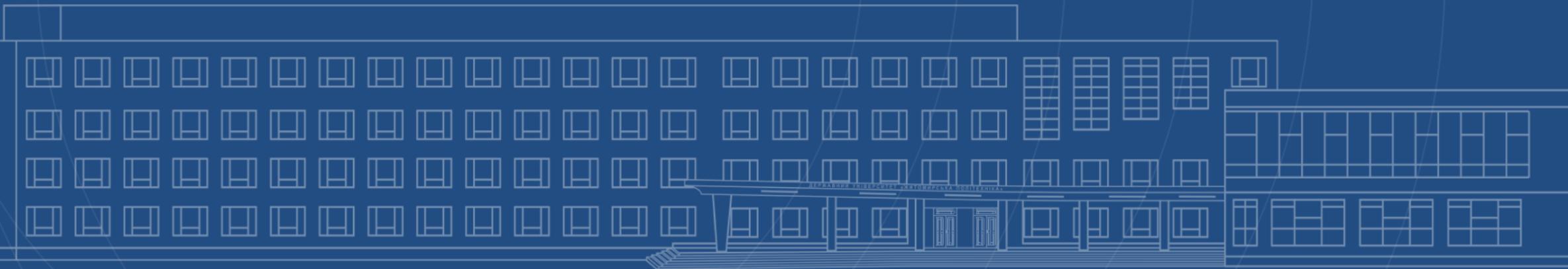

Зовнішня політика країн Азії

Зовнішня політика — це діяльність держави щодо здійснення своїх інтересів і потреб на міжнародній арені.

- **Ключові концепції для Азії:**
- **Національний інтерес:** Базис для прийняття рішень (наприклад, енергетична безпека Китаю).
- **М'яка сила (Soft Power):** Використання культурного та економічного впливу.
- **Ізоляціонізм:** Історичний досвід (політика «Сакоку» в Японії XVII-XIX ст.) та сучасні приклади (КНДР — вчення «чучхе»).

Типологія країн Азії за рівнем розвитку

- Згідно з класифікацією ООН та МВФ, азійські країни поділяються на:
- **Розвинені країни:** Мають високий ВВП на душу населення та домінуючий сектор послуг (Японія).
- **Нові індустріальні країни (НІК):** Держави, що демонструють стрімкий економічний ріст (Південна Корея, Сінгапур, Малайзія).
- **Країни з перехідною економікою:** Держави Центральної Азії (Казахстан, Узбекистан) та Монголія.

Суб'єкти та актори в регіоні

- **Головні державні актори:** Китай (КНР), Японія, Індія, країни АСЕАН.
- **Регіональні організації:**
 - **АСЕАН:** Приклад концепції інтеграції та кооперативної безпеки.
 - **Рада співробітництва арабських країн Перської затоки:** Ключовий актор у Західній Азії.
- **Недержавні актори:** Транснаціональні корпорації (ТНК) та міжнародні фінансові інститути.

Інструменти зовнішньої політики

Для реалізації своїх цілей країни Азії використовують:

- **Політичні:** Дипломатія через МЗС та участь у міжнародних організаціях.
- **Економічні:** Торговельна політика, інвестиції, санкції.
- **Військові:** Контроль над озброєннями та участь у регіональних конфліктах.

Економічно розвинені країни Азії

До цієї групи належать держави з високим ВВП на душу населення та домінуючим постіндустріальним сектором (послуги, наука, високі технології).

Японія: Статус: Входить до «Великої сімки» (G7).

Зовнішня політика: Історично пройшла шлях від жорсткого ізоляціонізму (політика «Сакоку» XVII-XIX ст.) до активного залучення (Engagement) у глобальні процеси. Сьогодні базується на союзі зі США та концепції «пацифістської конституції».

Південна Корея, Сінгапур: Часто класифікуються як «Нові індустріальні країни» (НІК), що вже досягли рівня розвинених держав.

Гіганти, що розвиваються (Нові індустріальні країни)

- Країни, які демонструють стрімкий індустріальний ріст та претендують на глобальне лідерство.
- **Китай (КНР):**
 - Особливість: Мав період глибокого ізоляціонізму за часів Мао Цзедуна.
 - Сучасна стратегія: Використання інструментів «м'якої сили» (Soft Power) та економічної експансії для реалізації національних інтересів.
- **Індія:**
 - Зовнішня політика: Балансує між реалізмом (захист кордонів) та мультилатералізмом (участь у БРІКС, G20).

Країни з перехідною економікою (Центральна Азія)

- Згідно з класифікацією МВФ, до цієї групи відносять колишні республіки СРСР та Монголію.
- **Казахстан, Узбекистан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменістан:**
- **Зовнішня політика:** Орієнтована на концепції «кооперативної безпеки» та пошук балансу між великими сусідами (Китаєм, РФ) та Заходом.
- **Туркменістан:** Дотримується офіційної концепції нейтралітету.

Регіональні блоки та інтеграційні об'єднання

- **Зовнішня політика багатьох середніх та малих країн Азії реалізується через багатосторонню дипломатію.**
- **Країни АСЕАН (Південно-Східна Азія):** В'єтнам, Таїланд, Індонезія та інші. Використовують концепцію інтеграції для колективного захисту економічних інтересів.
- **Арабський світ (Західна Азія):** Рада співробітництва арабських країн Перської затоки (Саудівська Аравія, ОАЕ, Катар): Ключові актори в енергетичній сфері, що використовують економічні інструменти (торговельну політику) як головний засіб впливу.

Країни з особливим режимом (Ізоляціоністи) КНДР (Північна Корея):

- Класичний приклад політичного ізоляціонізму. Зовнішня політика базується на вченні «чучхе» (опора на власні сили) та використанні військових інструментів (ядерна програма) як засобу стримування.

Додатковий матеріал

- **«Центральна Азія: тиранії, занепад і перспективи процвітання» (1:20:39)**
https://www.youtube.com/watch?v=0UFEe_HbjDI
- **«Еволюція Китаю: Від ізоляції до світової держави» (15 хв)**
<https://www.youtube.com/watch?v=0IKPqfMRrrQ>
- **«Як Китай підкорює світ. Сила, дипломатія та економіка КНР. Довгі руки Сі Цзінпіна» (12 хв)**
<https://www.youtube.com/watch?v=fS9PCUEkq3k>
- **«Казахстан: найуспішніша диктатура Центральної Азії» (45 хв)**
<https://www.youtube.com/watch?v=JlpOUVE1UWI>